

Vita Iustiniani.

fratre in partes Romanas transiit. Sed quinto mox imperij Iustiniani anno per Alamundarum Saracenorum principem, virum in bello fortissimum (qui iam tertio supra anno in Syriam & locum qui Litargum dicitur, irruperat) itemque per Azaretham ducem totius Persarum exercitus pridie Sancti & magni Paschatis cum omni ieuno exercitu (ea tum erat Christianorum sanctitas ut bido ante Pascha ieuniū usque ad summam noctem Paschatis absque ullo cibo perdurarent) fūsus & victus est, hoc facientibus (ut credunt) peccatis, & quia exercitus aduersus Belisarij consiliū prelūm adpetierat. Verū biennio post i. imperij Iustiniani anno septimo, tertioque eius consulatu post multos belli sudores aduersus Medos, Persas & Parthos efferatissimas gentes (cū iam ad Vandalicum bellum inchoandum reuocatus esset Belisarius) pax illa æterna in libris nostris decantatissima, & quæ aperanta Græcè ἀπέραντος εἰρήνη dicta est, depacta fuit intercessu Legatorum Rufini Patritij atq; Hermogenis magistri officiorum. ἀπέραντος autem idcirco dicta fuit, quod paulo antea, aliam pepigerat Per-

L.2. C.de
vet.iu.en
cleād.in pri
Procop.li.
2. Persico-
rum.

farum rex in centum decem annos. Sed perfidus Cosroes 13.anno imp. Iustiniani, ea pace erupta, bellum rursus excitauit, quod cū Romanis periculosisimum cerneret Belisarius (iam enim in medium Romanorum ditionem perruperat Cosroes, summa & mirabiliter prudētia barbaro regi persuasit ut domum rediret & pacem à Romanis peteret, quo stratagema non minorem quam ex captivo Gelimere gloriam meruit si Cedreno credimus. Hic Persorum bellorum finis fuit.

BELLVM V AND ALICVM ET

Africanum.

Sepimo Imperij anno Africam tertiam orbis partem, Romanæ iterum ditioni adiunxit, iam per xcvi. annos à Vandals posseßam, & crudelissime habitam. Christianos enim cogebant in Africam dogma transgredi & rebaptizari: illi verò patiētia fortes, Christum & poenas suas elingues eloquēbātur palam: auctoribus Procopio & Iustiniano l. i. C. de off. Præf. Præt. Africæ. ordo hic belli fuit. Post pacem æternam & aperantem cū Persis factā, reuersus in urbem, ex Persica expeditione Belisarius, circa veris initium: aut, (vt Nicephorus ait) circa solsticium æstiuum, postquā classi bene-dixisset, benēq; precatus esset Epiphanius Pontifex, Belisarius ipse cum Antonina coniuge & Procopio historico, classeque tota pretoriā nauem sequente soluit à portu: ac primum Heracleam abydum, Sigeum, Maleam, Tenarum, Methonem, Zacynthum, & inde Siciliam appulit, atque ex Sicilia ad litus Africanum, eamque partem quæ dicitur Caputuada in Bizacena prouincia classem fit: distat is locus à Carthagine quinq; dierum iter, atque ita tertio postquam Constantinopoli egredi erant mense, in terram descendunt. ibi primum futuræ victoriæ omen sumptum, ex loco, alioqui siccō, paululum defosso aquas exercitui reddente, in cuius rei memoriam ciuitas ibi à Iustiniano postea condita. Sequenti die urbem Syllectum nullo labore per speciem plaustrorum ingredientium capit Belisarius. Inde per vrbes, Leuctum, Adrumen-tum & Graessum, rectâ petens Carthaginem venit, ad Decimum, scilicet Carthaginis suburbanum, ibique Ammatam Gilimeris regis Vandalorum fratrem fudit & occidit, & per lxx. stadia magnam Vandalorum stragem edens: duorum nempe millium, postridie commissa pugna victoriā obtinet in Vandalos, qui mox in Bulæ campum configiunt. Itaque postero die Carthaginem ingreditur Belisarius, portas vltro aperientibus ciuibus, ac eodem die in Gilimeris cōsedit throno, & in Delfico est epulatus. Agnos-citur tum vetus prouerbium. Gamma Betam, ac rursum, Beta Gammam persequetur, id est Gensericus Bonifacium Romanum ducem contra illum missum: & rursum, Belisarius Gilimerum. Finem quoque tum reperit beati Cypriani per visum oraculum fore, vt Basilicæ suæ martyrij à Vandals polluti & occupati, aliquando vindex esset. Tunc etiam verum esse compertum est Vandolorum prouerbium, Nullam possessionem perpetuam esse, cuius occasionem altius repetit Procopius. Belisarius Carthagine & tota ea diocesi infinitam Gazam, & vasa Hierosolymitani fani à Tito Romam asportata & Roma à Genserico rursus Carthaginem, ac immensam insuper pecuniam, longæua pace à Vandals collectā, cœpit, ac Constantinopolim retulit, cum trimestri spatio post captam Carthaginem, captum Gilimerem, vnā Constantinopolim in spem triumphi vinclum catenis aureis adduxisset. Egit hunc triumphum Belisarius quarto Iustiniani consulatu, ac sequente mox anno Consulatus eidem Belisario est delatus. Renovatus vetus mos triumphandi post sexcentos annos intermissus in totum, præterquam in Tito, Vespasiano, Traiano quoque & quibusdam priuatis: tantum hic triumphus à veteribus distabat, quod non equestri, vt olim, sed tantum pedestri pompa processit triumphans Belisarius, à domo sua vsq; in Hippodromum, locum scilicet habendi Senatus: vbi omnem regiam Gazam, vasa & thesauros exposuit, & reip. redditum, ad summam multorum millium talento-

rum, quæ omnia in reparando postea Sophiæ templo Imperator impendit. Vasa autem Iudaica, Hierosolymæ ecclesiæ transcripsit. In eo triumpho fertur rex Gelimer lingua sua exclamasse cū Sardonio risu, Salomonicum illud: *Vanitas vanitatum & omnia vanitas.* Nam & Iustinianum solito more supplex catenis vincitus aureis adorare iussus est, ipso præente Belisario, ad prostitutæ regiae dignitatis solatium: multum hæc historia illustratur ex l. 2. C. de off. PP. Afr. scripta ad eundem Belisarium magistrum militum per Orientem, Iustiniano A. IIII. & Paulino consulibus. sed aliquot annis mox in Africa, bella quæ videbātur sopita instaurari cœpta, & bellum aduersus Maucios duce primum eodē Belisario mox Narsete diu gestum & tandem confectum, quod latius exequuntur Procopius & Agatias. Perpetua dignum istud memoria est, Maurios originem traxisse ex priscis illis gentibus in Pentateucho Mosis recitatis, Gergesæis (inquam) Iebusæis & aliis quas Iesus Naue à Phœnicia Sidonia Ægyptum usque fugauit: qui nec ab Ægyptiis recepti, ad Libyam transgressi, sedes illic habuere, & duos lapideos titulos cum hac insculpta sententia supra fontem statuere: *Nos sumus qui fugimus à facie Iesu latronis filij Naue.*

BELLVM GOTHI CVM AD

Roman & Italianam.

Belisarius tot trophæis nobilitatus, quo anno consulatum gerebat, maiora iam sperans, in Italianam mittitur, sub specie quidē compescendæ Theodati aduersus Amalasuentam tyrannidis, reuera autem spe & fiducia è manibus barbarorum euincundæ vris Romæ senioris & totius Italiam. Ac primùm in Siciliam traxit, eamque in Romanam ditionem recipit, inde in Campaniam veniens Neapolim vi expugnat, nulli neque sexui neque religioni parcens, quæ res haud ei postea prospicere cessit. Interea in locum Theodati mortui electo Vitige rege Gotthorum, Belisarius Romanum petit, eamque vacuam, populo & pontifice vltro portas pendentibus & prodentibus sine labore, sine cæde & sanguine ingreditur porta Asinaria, quæ Cælimontana, cum iam Gotthica multitudo noctu per portam Flaminiam egredetur, & Rauennam fuga peteret. Belisarius claves ciuitatis imperatori mittit anno imperij eius x. & postquam à Gotthis occupata fuerat lxi. mense Decembri. Sed totum sequentem annum à Vitige obsidetur idem dux, vbi duo extrema mala passus est vim hostilem, & iniuriam famem, ac mox tertium & necessariò consequens, pestem, né-pe post λιμὸν, λοιμόν. Verum desperatam tandem obsidionē Gotthi soluentes, re infecta abeunt: quos sequente anno persequens Belisarius, prælio commisso deuicit, & in eo captum eorum regem Vitigem Constantinopolim rediens, publicè, ceu vile mancipium exponit: ac inde iterum in Africam contra Vintharithmittitur, quo victo Romanum rectâ reddit, & auream crucem 100. librarum sancto Petro per manus Vigilij papæ obtulit. Insequitum est posthæc bellum Gotthicum secundum aduersus Totilanum qui & urbem Romanam post diutinam usque ad natorum carnes redactam famem accepit, ac sine controvrsia aliquandiu habuit, sed opera potissimum Narsetiis Eunuchi, qui Longobardorum ad id auxilia adscuerat, è Pannoniis non minore felicitate gestum & confectum est, quam superiora Belisarij. Nam Totila interfecit, & vestimenta eius regia cum corona aurea gemitis ornata ad pedes Iustiniani iussit offerri presente Senatu: aliud quoque contra Teiam regem gessit, ac tandem quintum Romam recipit. Illius victoriæ epinicia, seu nuntiationes, Constantinopolim venere anno imperij Iustiniani xxi. mense Augusto, vt narrat Cedrenus. De hoc verò Narsete supereft Romæ vetus inscriptio rerum ab ipso gestarum testis: *Imperante DN. Pijsmo, ac triumphatore semper Augusto Iustiniano. Ann. xxxvij. Narses glorioſus. ex præposito sacri palati excus. uarque Parthius. Post victoriam Parthicam ipsiis eorum regionis cœcurate mirabili, conflictu pugno superato que prostratis, libertate urbis Romæ ac totius Italia restituta, pontem via Salaria usque ad aquam, à nefandissimo Totila tyranno destructum, purgato fluminis alueo, in meliorem statum quam quondam fuerat, renouavit.* Sunt autem qui putant pro Parthicam legendum esse, Gotthicā, & reges Gotthos intelligi. Vitigem, Totilam & Teiam. Ita igitur tria maxima bella, Persicum, Africanum, Italicum ope duorum ducum Belisarij & Narsetiis felicissimè conficit Imperator noster, eaque laus ipsius propria est: quamquam enim nulli ipse bello interfuit unquam, tamen consilio & prouidentia in his maxima perhibetur usus. Quis autem felicior fuerit Belisarius an Narses haud dictu facile est: vterque sane suo principi fidelis fuit adeò vt Gotthos regium diadema sibi offerentes saepe procul auerterit Belisarius, & iusurandum principi præstiterit, nunquam se illo viuo altiore, quam ducis dignitatem admissurum. Iustinianus verò quanti illū faceret, demonstrauit eo numismate, ex cuius altera parte nomen suum, ex altera istud: *Belisarius Romanorum gloria.* De Narsete verò ferunt tantæ eum religionis & pietatis fuisse cultorem, vt omnia sua ad Dei numen referret, & ita Dei genitricem veneraretur vt ik-